

R O M A N I A
MINISTERUL EDUCATIEI NATIONALE

Str. Gen. Berthelot 28-30, Bucuresti – 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Pedagogie

Programa pentru institutori / educatoare

- examenul de definitivare în învățământ
- obținerea gradului didactic II

Aprobate prin
Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. _____ /
_____2000

Colectivul de elaborare

Autorii programelor

Coordonare generală: prof. univ. dr. Ioan Neacșu, Universitatea
București

Autori: prof. univ. dr. Ioan Neacșu, Universitatea București
lector univ. dr. Romița Iucu, Universitatea București
prof. grad I, Ani Răducu

PEDAGOGIE SI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE

Programa pentru definitivare in invatamant institutori / educatoare

A. PREZENTARE GENERALA. COMPETENTE CHEIE

1. Programa de pedagogie pentru definitivarea in invatamant – educatoare, reprezinta o componenta esentiala a curriculum-ului destinat formarii continue a educatoarelor, institutorilor cu pregatire medie si universitara (de scurta durata) care lucreaza in invatamantul prescolar.
2. Conceptia si principiile care stau la baza realizarii ei sunt:
  - a. *continuitate*, reflectata in obiectivele si continuturile stabilite asigurandu-se atat integrarea pregatirii initiale din perioada studiilor liceale cat si formarea / dezvoltarea pentru cariera didactica (gradele didactice II si I);
  - b. *coerenta*, conferita de organizarea si articularea modular-tematica a obiectivelor ariilor de continut si referintelor bibliografice orientate spre a elimina repetitiile, interferentele si contradictiile conceptual-metodologice ale diferitelor abordari respectand insa legitimitatea variatelor puncte de vedere;
  - c. *adecvarea*, asigurata prin corelarea si armonizarea obiectivelor si a continuturilor dezvoltate cu directiile si programele de reforma educationala (invatamant preprimar) aflate in desfasurare in Romania;
  - d. *dezvoltarea si inovarea*, satisfacute prin introducerea unor noi teme destinate sa initieze candidatii in ceea ce semnifica astazi achizitie moderna, pozitiva in domeniul de referinta psihopedagogic, sa sensibilizeze cadrele didactice, educatoare, la problematica tendintelor de inovare a teoriei si a practicii educationale pe plan national si international;
3. Domeniile si unitatile de competenta cheie, precum si nivelurile de performanta vizate de examenul de definitivat la disciplina pedagogie - elemente de psihologie sunt, in principal urmatoarele:

- 3.1. *stapanirea si utilizarea adecvata si argumentata a conceptelor, teoriilor, orientarilor si tendintelor stiintifice specifice fiecarei arii tematice stabilite in programa;*
  - 3.2. *stapanirea optima a capacitatilor de proiectare, conducere si evaluare a activitatilor formativ-educative in invatamantul prescolar;*
  - 3.3. *manifestarea unei conduite psihopedagogice optim creative in domeniul organizarii experientelor de instruire si invatare, al interpretarii fenomenelor si proceselor educationale din gradinita, al solutionarii dificultatilor de transpunere in practica educationala a teoriilor si modelelor psihopedagogice de referinta*
  - 3.4. *utilizarea eficienta a metodologiei stiintifice* destinate cunoasterii si formarii grupurilor educationale, comunicarii educationale eficiente, consilierii parintilor;
  - 3.5. *manifestarea unor atitudini si motivatii pozitive fata de evolutia personalitatii copiilor, asigurand astfel sanse de acces, de reusita si integrare sociala pentru toti copiii .*
4. Comparativ cu vechea programa de definitivare, prezentul corp de teme aduce unele ameliorari. Acestea constau in :
- a) restructurarea unor elemente in continutul temelor, inclusiv introducerea unor concepte noi;
  - b) introducerea de noi teme (de exemplu, teme vizind sistemul institutional, managementul activitatilor formativ-educative);
  - c) prezentarea unei bibliografii generale si tematice nerestrictive, continand documente legislative si cu rol reglator in invatamant, cursuri si monografii, precum si dictionare, de natura sa dezvolte bibliografia atasata fiecarei teme; ea va fi consultata corespunzator solicitarilor din subtematica prezentata.

B. TEME PENTRU STUDIUL INDIVIDUAL, CURSURI, SEMINARII SI APLICATII

I. Problematica educatiei si invatamantului in societatea contemporana. Inovatie si reforma in scoala romaneasca – invatamantul preprimar

II. Educabilitatea. Factorii devenirii fiintei umane

III. Structura si dinamica personalitatii copilului prescolar

IV. Problematica sistemului institutional de invatamant si a procesului educativ in invatamantul pre-primar

V. Finalitatile educatiei. Ideal, scopuri, obiective

VI. Invatarea in gradinita. Orientari contemporane in teoria si practica invatarii in gradinita

VII. Probleme teoretice si practice ale curriculumului. Reforma curriculumului in invatamantul pre-primar romanesc

VIII. Strategii formativ – educative specifice invatamantului prescolar

IX. Moduri si forme de organizare a activitatii formativ-educative din gradinita

X. Evaluarea eficientei activitatii formativ – educative in gradinita de copii

XI. Proiectarea pedagogica a activitatilor formativ-educative. Moduri si forme de organizare a activitatilor formativ - educative

XII. Specificul dimensiunilor educatiei in prescolaritate: educatia moral – civica si religioasa

C. BIBLIOGRAFIE GENERALA

- Legea invatamantului nr.84/1995, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr.606, 10 decembrie 1999.
- Legea privind Statutul personalului didactic nr.128/1997. Monitorul Oficial al Romaniei, partea I, nr.158.
- MEN, Curriculum National. Planuri - cadru de invatamant pentru invatamantul preuniversitar (coord.D.Georgescu, M. Cerchez, M. Singer, L. Preoteasa), Bucuresti, Editura Corint, 1999.
- CERGHIT, I., VLASCEANU, L. Curs de pedagogie, Bucuresti 1988.

- COSMOVICI,A., IACOB,L.(coord.), Psihologie scolara, Iasi, .Editura Polirom,1998.
- CUCOS,C.(coord), Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si grade didactice, Iasi, Polirom,1998.
- IUCU,B.,ROMITA, Managementul si gestiunea clasei de elevi – fundamente teoretico-metodologice, Iasi, Polirom, 2000.
- IONESCU,M., RADU,I.(coord), Didactica moderna, Cluj-Napoca, Dacia, 1995.
- JINGA,I. ,ISTRATE,E.(coord), Manual de pedagogie, Bucuresti, Editura All,1998.
- NEACSU,I., Instruire si invatare, Bucuresti, EDP,1999.
- NECULAU.A.,COZMA,T.,(coord),Psihopedagogie pentru examenul de definitivat si gradul II,Iasi,Editura S.Haret,1999.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, - Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- POPESCU, E., MATEIAS, A., BARBU, H., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995
- RADUCU, A., Indrumator – elemente de educatie religioasa pentru invatamantul prescolar, Bacau, Editura Grafika Print, 1999
- CRISTEA,S.,Dictionar de termeni pedagogici,Bucuresti,EDP,1998.
- SCHIOPU,U.(coord),Dictionar de psihologie,Bucuresti,Editura Babel,1997.

D. ANALITICA TEMELOR

I. Problematika educatiei si invatamantului in societatea contemporana.

Inovatie si reforma in scoala romaneasca – invatamantul preprimar

- 1). Educatia si provocarile lumii contemporane:criza mondiala a educatiei,proces de tranzitie,solutii generale si specifice.
- 2). Educatia si dezvoltarea durabila a societatii intre exigentele prezentului si cele ale viitorului.Dinamica relatiei educatie de baza/educatie permanenta/auto educatie.
- 3). Inovatie si reforma in invatamantul primar romanesc-finalitati,teddinte,politici si

practici educationale (implicarea parintilor si a comunitatii in viata scolii).

Managementul schimbarilor in invatamant.

- 4). Alternative la invatamantul pre-primar din Romania: Waldorf, Step by Step, Montessori.
- 5). Generalizarea invatamantului pre-primar. Implicatiile psihopedagogice ale generalizarii invatamantului pre-primar

BIBLIOGRAFIE

- Agentia Nationala Socrates, Combaterea esecului scolar: o provocare pentru constructia europeana, Bucuresti, Editura Alternative, 1996.
- BARZEA, C., Arta si stiinta educatiei Bucuresti, EDP, 1995
- BARZEA, C., (coord), Reforma invatamantului in Romania: conditii si perspective, Bucuresti, Institutul de Stiinte ale Educatiei, 1993.
- BOTKIN, J., W., ELMANDJRA, M., MALITA, M., Orizontul fara limite al invatarii, Bucuresti Editura Politica, 1981.
- CRISTEA, S., Fundamentele pedagogice ale reformei invatamantului, EDP, 1994.
- MARGA, A., Educatia in tranzitie, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999.
- MIROIU, A., (coord), Invatamantul romanesc azi. Studii de diagnoza, Iasi, Editura Polirom 1998
- NEACSU, I., (coord.), Scoala romaneasca in pragul mileniului III, Bucuresti, Editura Paideia, 1997.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- PAUN, E., Educatia si dezvoltarea sociala in domenii ale pedagogiei (coord, S., STANCIU) Bucuresti EDP, 1983.
- Xxx Problematika reformei, Revista de pedagogie, nr. 1-2/1993.
- STANCIU, I., GH. Scoala si doctrinele pedagogice in secolul XX, Bucuresti EDP, 1995.
- TOMAS, J., Marile probleme ale educatiei in lume, Bucuresti, EDP, 1977.
- VAIDEANU, G., Educatia la frontiera dintre milenii, Bucuresti Editura Politica, 1988.
- VAIDEANU, G., UNESCO-50-EDUCATIE, Bucuresti, EDP, 1996.

- VLASCEANU,L., Decizie si inovatie in invatamant, Bucuresti, EDP,1979.
- xxx Curriculum National. Cadru de referinta, MEN - CNC, Bucuresti, Editura Corint, 1998.
- xxx Programe scolare pentru invatamantul primar, MEN-CNC, Corint, 1998.
- xxx Planuri-Cadru de invatamant pentru invatamantul preuniversitar, MEN, Editura Corint, Bucuresti,1999.

II. Educabilitatea. Factorii devenirii fiintei umane

- 1). Conceptul de educabilitate.
- 2). Teorii privind educabilitatea:teorie eriditarista,teoria ambientalista,teoria dublei determinari-esenta (mecanisme),limite.
- 3). Ereditate-premisa naturala a dezvoltarii psihoindividuale a copiilor in gradinita.
- 4). Mediul-cadruul sociouman al dezvoltarii psihoindividuale
- 5). Educatia-factor determinant al dezvoltarii psihoindividuale.
- 6). Specificul influentelor educative si ale mediului la copilul prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Antonesei,L.,Paideia. Fundamentele culturale ale educatiei, Iasi, Editura Polirom,1996.
- Birch,A.,Hayward,Sh., Diferente interindividuale, Bucuresti, Editura Tehnica,1999.
- Golu,P., Invatare si dezvoltare, Bucuresti, Editura Stiintifica si Enciclopedica,1985.
- Dima, S., coord., Copilaria – fundament al personalitatii; cunoastere – explorare – educare, culegere editata de Revista Invatamantului Prescolar, Bucuresti, 1997
- Larmat,J.,Genetica inteligentei, Bucuresti, Editura, Stiintifica si Enciclopedica,1977.
- Macovei,E., Educabilitatea (in Pedagogie) Bucuresti, EDP,R.A., 1997.
- Monteil,J-M., Educatie si formare, Iasi Editura Polirom,1997.
- Negret,I., Educabilitatea (in Manual de pedagogie)(coord.,I.Jinga,;E.,Istrate), Bucuresti Editura All, 1998.

- Oancea Ursu,Gh., Ereditatea si mediul in formarea personalitatii, Timisoara, Editura Facla,1985.
- Paun,E., Educabilitatea (in Curs de pedagogie), (coord I.,Cerghit.;L.,Vlasceanu), Bucuresti Universitatea Bucuresti ,1988.
- Piaget,J., Biologie si educatie, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975.
- Todoran,D., Individualitate si educatie, Bucuresti, EDP, 1974

III . Structura si dinamica personalitatii copilului prescolar

- 1). Conceptul de personalitate:
  - Modele de abordare a personalitatii - modelul trasaturilor, modelul factorial, modelul umanist s.a;
  - Structura personalitatii - temperament, aptitudini, caracter. Unitatea si dinamica lor. Perspective noi in abordarea structurii personalitatii.
- 2). Caracteristicile dezvoltarii psiho-fizice a copilului prescolar.
- 3). Dimensiunea creativa a personalitatii. Formare, dezvoltare, exprimare, afirmare in plen individual si social a copilului in gradinita.
- 4). Metode si tehnici de cunoastere a personalitatii copilului prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Allport,G.,Structura si dezvoltarea personalitatii, Bucuresti, EDP, 1981.
- Badea, E., Caracterizarea dinamica a copilului si a adolescentului de la 3 la 18 ani, cu aplicatii la fisa scolara, Bucuresti, EDP, 1993.
- Cosmovici,A.; Iacob,L., Psihologie scolara, Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Cretu,C., Psihopedagogia succesului, Iasi, Editura Polirom,1997.
- Davitz,G.;Ball,S., Psihologia procesului educational, Bucuresti, EDP, 1978.
- Mitrofan, N., Testarea psihologica a copilului mic, Bucuresti, editura Press Mihaela SRL, 1997
- Oprescu,V., Fundamentele psihologice ale pregatirii si formarii didactice, Craiova, Editura Universitaria,1996.

- Pavelcu, V., Cunoasterea de sine si cunoasterea personalitatii, Bucuresti, EDP, 1982.
- Popescu-Neveanu, P.; Zlate, M., Cretu, T., (sub redactie) Psihologia scolara Bucuresti Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.
- Raducu, A., Reprezentările copiilor de 6 – 7 ani despre scoala, Bacau, Editura Tudor, 1998
- Stoica, A. Creativitatea elevilor - posibilitati de cunoastere si educare, Bucuresti, EDP, 1983.
- Schiopu, U., Verza, E., Psihologia varstelor. Ciclurile vietii, Bucuresti, EDP, 1995.
- Zlate, M., Fundamentele psihologiei, Bucuresti Editura XXI, 1994.
- Zlate, M., Eul si personalitatea ,Bucuresti, Editura "Trei", 1997.

IV. Problematica sistemului institutional de invatamant si a procesului educativ in invatamantul pre-primar

- 1). Sistemul de invatamant - concept, functii, structura, tendinte de evolutie.
- 2). Procesul educativ din gradinita - concept, functii, structura. Dimensiuni generale (functionala, structurala, operationala). Caracteristici generale (interactiunea educatoare - copii, interdependenta informativ - formativ, reglarea - autoreglarea). Specificul abordarii sistemice si communicationale in invatamantul pre-primar.
- 3). Interdependenta formal – nonformal - informal la nivelul procesului educativ din gradinita
- 4). Normativitate in procesul educativ din gradinita. Sistemul principiilor didactice. Fundamentare si relevanta pentru invatamantul pre-primar, practica, aplicatii.

BIBLIOGRAFIE

- Agentia Nationala Socrates, Fise descriptive ale sistemelor educative ale statelor membre in Comunitatea Europeana (in Combaterea esecului scolar o provocare pentru constructia europeana) Bucuresti, Editura Alternative,1996
- Calin,M., Procesul instructiv – educativ - subsistem pedagogic. Perspectiva sistematic structurala si functionala (in Procesul instructiv-educativ. Instruirea scolara. Analiza multireferentiala)Bucuresti,EDP,1995
- Cerghit,I., Procesul de invatamant - cadrul principal de instruire si educare a elevilor. Abordarea sistematica a procesului de invatamant (in Sinteze pe teme de didactica moderna). Culegere editata de revista "Tribuna scolii", Bucuresti, 1986, (coord. Radu, I.T.)
- Cristea,S., Formele educatiei. Sistemul de educatie, in pedagogie, volumul I Pitesti, Editura Hardiscom,1997
- Cucos,C., Normativitatea activitatii didactice (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom,1996.
- Ministerul Invatamantului, Invatamantul din alte tari,Bucuresti,1990.
- Nicola,I., Procesul de invatamant(in Pedagogie),Bucuresti,EDP,1994.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Paun,E., Scoala-abordare socio pedagogica, Iasi Editura Polirom, 1999.
- Vaideanu,G., Educatia la frontiera dintre milenii, Bucuresti Editura Politica,1988

V. Finalitatile educatiei. Ideal, scopuri, obiective

- 1). Definirea si analiza conceptelor: finalitate, ideal, scop, obiectiv, sarcina, profilul educational al copilului prescolar.
- 2). Taxonomia finalitatilor. Criterii si sisteme de referinta in clasificare: macro - micro (finalitati de sistem - finalitati de proces); grad de generalitate (obiective generale specifice / intermediare; obiective - cadru, obiective de referinta; concrete / operationale); continut psihologic (obiective cognitive afective psihomotorii)

competente generale si specifice; temporalitate; masurabilitate s.a.

- 3). Operationalizarea obiectivelor educationale. Concept, model, relevanta practica, limite. Aplicatii pentru principalele tipuri de activitati.

BIBLIOGRAFIE

- Calin.M., Scopurile procesului instructiv-educativ. Perspectiva axiologica si paraxiologica (in Procesul instructiv-educativ). Instruire scolara. Analiza multireferentiala, Bucuresti, EDP, 1995
- Cerghit.I., (coordonator), Perfectionarea lectiei in scoala moderna, Bucuresti, EDP, 1983
- Cristea, S., Finalitatile educatiei (in Pedagogie), vol.I, Pitesti, Editura Hrdiscom,1996
- Cristea.S., Obiectivele pedagogice ale procesului de invatamant (in Pedagogie), vol.2. Pitesti, Editura Hardiscom,1997.
- Cucos.C., Finalitatile educatiei (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom, 1996
- De Landsheere, V.,De Landsheere, G., Definirea obiectivelor educatiei, Bucuresti, EDP, 1979
- Dimitriu. E., Finalitatile educatiei (in Probleme fundamentale ale educatiei, coord.D.Todoran), Bucuresti, EDP, 1982.
- Gagne.R.,Briggs,L.J., Principii de design al instruirii, Bucuresti, EDP,1977.
- Neacsu,I. Finalitatile educatiei (in Curs de pedagogie coord. I,Cerghit, L.Vlasceanu) Universitatea Bucuresti,1988.
- Nicola. I., Finalitatile actiunii educationale. Proiectarea educationala, in Pedagogie, Bucuresti, EDP.1994
- Potolea.D., Scopuri si obiective ale procesului didactic in Sinteze pe teme de didactica Moderna (coord.I.T.Radu). Culegere metodica editata de "Tribuna Scolii", Bucuresti, 1996.
- Potolea.D., Teoria si metodologia obiectivelor educationale (in Curs de pedagogie coord.I.Cerghit, L.Vlasceanu), Universitatea Bucuresti, 1988.
- Raducu, A., Baterie de obiective operationale pentru invatamantul prescolar, MEN, 1999.

VI. Invatarea in gradinita. Orientari contemporane in teoria si practica invatarii in gradinita

- 1). Conceptul de invatare in gradinita. Mecanisme si procesualitate. Forme, tipuri si niveluri de invatare. Teorii ale invatarii (B.F.Skinner, J.Piaget, L.S.Vagotski, J.Bruner, D.P.Ausubel, Gagne, s.a.).
- 2). Conditii interne ale invatarii in gradinita: procesele cognitive, afective, volitive : motivatia - geneza, dinamica, forme, structuri motivational - atitudinale. Legea optimului motivational.
- 3). Conditii externe ale invatarii in gradinita: statutul educatoarei, mediul gradinitei si al grupei, mediul socio-familial, factori ergonomici si de igiena ai invatarii s.a.
- 4). Interdependenta dintre conditiile interne si externe ale invatarii. Valorificare si optimizare.
- 5). Specificul invatarii la copilul prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Ausubel,D., Robinson,R. Invatarea in scoala. O introducere in psihologia pedagogica, Bucuresti, EDP, 1981.
- Cosmivici.A.(coord.A.Neculau,T,Cozma), Invatarea scolara (in Psihopedagogia pentru examenul de definitivare si gradul I), Iasi Editura Spiru Haret,1994.
- Gagne,R.,”Conditiiile invatarii”, EDP,Bucuresti,1975.
- Golu,P., Verza,E.,Zlate,M.”Psihologia copilului”, Manual pentru scoli normale, EDP, Bucuresti,1993.
- Golu,P., Invatare si dezvoltare, Bucuresti, ESE, 1985.
- Kulcsar,T., Factorii psihologici ai reusitei scolare, Bucuresti, EDP,1978.
- Jinga,I.,Negret,I., Invatarea eficienta, Bucuresti, Editura Aldin,1999.
- Miclea,M.,Psihologia cognitiva, Cluj-Napoca, Editura Gloria,1994.

- Miclea, M., Invatarea scolara si psihologia cognitiva, in Educatia si dinamica ei, (coord. M. Ionescu), Bucuresti, Editura Tribuna Invatamantului, 1998.
- Neacsu, I., Metode si tehnici moderne de invatare eficienta, Bucuresti, Editura Militara, 1990.
- Neacsu, I., Instruire si invatare, Bucuresti, EDP, 1999.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., si colab, Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995
- Verza, E., Schiopu, U., Psihologia varstelor, Bucuresti, EDP, 1995.

VII. Probleme teoretice si practice ale curriculumului
Reforma curriculumului in invatamantul pre-primar romanesc

- 1). Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculara, ciclu curricular , continut al invatamantului, activitate.
- 2). Relatia obiective - continuturi, metode de predare – invatare - evaluare.
- 3). Factori determinanti si surse generatoare in elaborarea curriculumului.
- 4). Tipuri de curriculum: core curriculum (de baza, trunchi comun); analiza raporturilor obligatoriu-optional; formal-nonformal; national-local.
- 5). Orientari si practici noi in organizarea curriculumului: interdisciplinaritate, organizare modulara, organizare de tip integrat, curriculum diferentiat si personalizat.
- 6). Documentele curriculare: planul-cadru, programe prescolare, materialele - suport (ghiduri, portofolii, culegeri, etc.). Metodologia aplicarii lor in gradinita.

BIBLIOGRAFIE

- Cretu,C.,Curriculum diferentiat si personalizat, Iasi , Editura Polirom,1998.
- Cretu,C., Conceptul de curriculum (etimologie, evolutii semantice ale conceptului de curriculum, definitii, componentele curriculumului, tipuri de curriculum), (in Psihopedagogie pentru examenele de definitivare si grade didactice, coord. C, Cucos), Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Cristea,S., Proiectarea curriculara (in Pedagogia), vol.2, Pitesti, Editura Hardiscom,1997.
- Crisan,Al.(coord.), Curriculum scolar. Ghid metodologic, Bucuresti, M.E.I.-I.S.E., 1996.
- Cucos,C., Delimitari conceptuale: continut al invatamantului si curriculum (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom,1996.
- Curriculum si dezvoltare curriculara, Revista de pedagogie, nr.3-4/1994.
- D'Hainaut,L.,(coord.), Programe de invatamant si educatia permanenta, Bucuresti, EDP,1981
- Jinga,I., Negret,I., Invatarea eficienta, Bucuresti, Editura Aldin,1999.
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Potolea,D., Teoria si metodologia obiectivelor educationale, (in Curs de pedagogie-coord: I.Cerghit,L.Vlasceanu), Bucuresti, Universitatea Bucuresti,1988.
- Programa instructiv–educativa pentru invatamantul preprimar, MEN, Bucuresti 2000
- Stanciu,M., Reforma continuturilor invatamantului.Cadru metodologic, Iasi, Editura Polirom, 1999.
- Ungureanu,D., Teoria curriculumului, Timisoara Editura Mirton,1999.

VIII. Strategii formativ – educative specifice invatamantului prescolar

- 1). Delimitari conceptuale: metodologie, tehnologie, strategii, metoda, procedeu, mijloc. Analiza interdependentelor. Rolul integrator al strategiilor didactice.
- 2). Sistemul metodelor de instruire. Clasificare si caracteristicile principalelor grupe de metode. Specificul metodelor de instruire pentru invatamantul pre-primar.
- 3). Descrierea metodelor de instruire. Fundamente si posibilitati de aplicare eficienta, activizatoare, creativa.
- 4). Mijloace didactice si suporturi tehnice de instruire: rol, functii, valente formative.
- 5). Instruirea asistata de calculator - directie strategica in perfectionarea metodologiei si tehnologiei instruirii (aplicatii in domeniul prescolar).

BIBLIOGRAFIE

- Cerghit,I., Metode de invatamant, Ed a II-a, Bucuresti, EDP, 1980.
- Cerghit,I., Neacsu,I., Metodologia activitatii didactice, in Didactica-coord.D.Salade , Bucuresti, EDP,1982.
- Cretu,C., Instruirea asistata de calculator. Experiente si perspective, (in Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si gradul II coord. A.Neculau, T.Coza), Iasi, Editura Spiru Haret,1994.
- Elinov, S., K., trad., Dumitrana Magdalena, Didactica prescolara, Bucuresti, Ed., V& I Integral, 1998
- Ionescu,M.,Chis,V., Metodologia activitatii didactice, (in Didactica moderna coord.M.Ionescu,I.Radu),Cluj-Napoca,Editura Dacia ,1995.
- Moise,C., Metode de invatamant, (in Psihopedagogia pentru examenele de definitivare si grade didactice -coord.C.Cucos), Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP., 1995

IX. MODURI SI FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITATII FORMATIV – EDUCATIVE IN GRADINITA

- 1). Jocul – dominanta a varstei prescolare, metoda si mijloc de formare si dezvoltare a personalitatii copilului prescolar
- 2). Jocul – tipologie, structura, functionalitate, specificitate, relevanta pentru invatamantul prescolar
- 3). Relatie dintre joc – invatare – creatie si diferitele activitati si forme de organizare a activitatilor in gradinita (activitatile comune, activitatile la alegere)
- 4). Diferentiere si individualizare procesului formativ in cadrul jocurilor si a activitatilor la alegere

BIBLIOGRAFIE:

- Cerghit,I., Metode de invatamant, Ed a II-a, Bucuresti, EDP, 1980.
- Cerghit,I., Neacsu,I., Metodologia activitatii didactice, in Didactica-coord.D.Salade , Bucuresti, EDP,1982.
- Cretu,C., Instruirea asistata de calculator. Experiente si perspective, (in Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si gradul II coord. A.Neculau, T.Coza), Iasi, Editura Spiru Haret,1994.
- Elinov, S., K., trad., Dumitrana Magdalena, Didactica prescolara, Bucuresti, Ed., V&I, Integral, 1998
- Fumarel, S., Sovar, R., Vrasmas, E., Educatia timpurie a copiilor in varsta de 0 – 7 ani, Bucuresti, UNICEF, Editua Alternative, 1995
- Ionescu,M.,Chis,V., Metodologia activitatii didactice, (in Didactica moderna coord.M.Ionescu,I.Radu),Cluj-Napoca,Editura Dacia ,1995.
- Iucu, B. Romita, Managementul si gestiunea clasei de elevi, Iasi, Polirom, 2000
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP., 1995

X. Evaluarea eficientei activitatii formativ – educative in gradinita de copii

- 1). Definirea si analiza conceptului de evaluare. Masurarea-aprecierea-decizia. Integrarea evaluarii in activitatile formativ-educative din gradinita.
- 2). Functiile evaluarii: de informare, motivationala, de control, diagnoza, selectie si certificare, prognoza, reglare-autoreglare.
- 3). Forme / tipuri de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar.
- 4). Metode si tehnici de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar
- 5). Factori perturbatori si erori in evaluarea din gradinita. Modalitati de corectare.
- 6). Metodologia proiectarii, elaborarii , aplicarii si interpretarii probelor evaluative

BIBLIOGRAFIE

- Cucos, S., Probleme de docimologie didactica, in Psihopedagogia pentru examenele de definitivare si gradele didactice (coord.C.Cucos), Iasi, Editura Polirom,1998.
- De Lansheere,G., Evaluarea continua a elevilor si examenele, Bucuresti, EDP,1975.
- Fumarel, S., Sovar, R., Vrasmas, E., Educatia timpurie a copiilor in varsta de 0 – 7 ani, Bucuresti, UNICEF, Editua Alternative, 1995
- Jinga.I.,Petrescu,A., Evaluarea performantei scolare, Bucuresti, Editura Delfin,1996.
- Neacsu,I., Stoica,A., (coord.), Ghid general de evaluare si examinare, MEN, Bucuresti, Editura Aramis, 1996.
- MEN, Reforma sistemului de evaluare si examinare, Bucuresti, Editura Scoala Romaneasca, 1998.
- Niculescu, R., Pedagogie prescolara, Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- Radu,I.T., Evaluarea rezultatelor scolare , in Sinteze pe teme de didactica moderna, Bucuresti,Tribuna Invatamantului,1981.

XI. Proiectarea pedagogica a activitatilor formativ-educative. Moduri si forme de organizare a activitatilor formativ - educative

- 1). Conceptul de proiectare pedagogica. Functiile proiectarii pedagogice : anticipare, orientare, organizare,dirijare,reglare-autoreglare,decizie, inovare.
- 2). Etapele proiectarii pedagogice : definirea obiectivelor si a sistemului de referinta spatiotemporal, determinarea continuturilor; stabilirea strategiei optime de actiune; stabilirea criteriilor si a instrumentelor de evaluare.
- 3). Niveluri ale proiectarii pedagogice. Finalizarea proiectarii pedagogice :
  - 3.1. Proiecte elaborate pe: ciclul, an, semestru de invatamant; saptamana, activitate;
  - 3.2. Proiecte elaborate pe: arii curriculare, activitate, tema, subiect.
- 4). Unitate si diversitate in proiectarea activitatilor de formativ-educative. Modele de proiectare a activitatilor formativ- educative.
- 5). Grile de evaluare . Criterii de autoevaluare ale activitatilor.

BIBLIOGRAFIE

- Buzas,,L., Activitatea didactica pe grupe, Bucuresti, EDP, 1976.
- Cerghet,I.,(coord.). Perfectionarea lectiei in scoala moderna Bucuresti, Edp, 1983.
- Gagne',R.M., Briggs,L.J., Principii de design al instruirii, Bucuresti, EDP,1977.
- Ionescu,M., Clasic si modern in organizarea lectiei , Cluj-Napoca Editura Dacia,1982.
- Ionescu,M.,Lectia intre proiect si realizare Cluj-Napoca Editura Dacia,1982.
- Jinga ,I.,Negret,I., Invatarea eficienta Bucuresti, Editura Aldiri,1999.
- Joita, E., Eficienta instruirii, Bucuresti,EDP, 1999
- Neacsu,I., Instruire si invatare, Bucuresti,EDP,1999.
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995

XII. SPECIFICUL DIMENSIUNILOR EDUCATIEI IN PRESCOLARITATE: EDUCATIA MORAL-CIVICA si RELIIGIOASA

- 1). Reperete intemeierii educatiei morale: reperul subiectiv (psihologic) / reperul obiectiv (reperul axiologic – normativ)
- 2). Educatia morala – institutii sociale: determinisme si conexiuni
- 3). Limbajul moral: specificitate psihopedagogica; implicatii in activitatea instructiv-educativa din gradinita
- 4). Comportamentul moral: definitie, forme de exprimare, caracteristici.
- 5). Autoeducatia morala – parte constitutiva a educatiei morale: semnificatii, forme surse si componente structural functionale
- 6). Finalitatile, strategiile si formele de evaluare ale educatiei moral – civice si religioase in gradinita

BIBLIOGRAFIE:

- Allport, G., W., Structura si dezvoltarea personalitatii, Bucuresti, EDP, 1983
- Calin, C., M., Educatia morala in viziunea lui Piaget si a discipolului sau Kohlberg, in Revista de psihologie, serie noua, 1-2 / 1997, Tomul 43
- Calin, C., M., Valorile, dezvoltarea morala si educatia, in Revista Invatamantul Primar, nr.4 / 1996 si 1-2 / 1997
- Calin, C., M., Teoria educatiei. Fundamentarea epistemica si metodologica a actiunii educative, Bucuresti, Editura ALL, 1996
- Cucos, Constantin, Axiologie si educatie, Bucuresti, EDP, Bucuresti, 1994
- Cucos, Constantin, Educatia religioasa, Iasi, Editura Polirom, 1999
- Dewey, J., Democratie si educatie, Bucuresti, EDP, 1972
- Iucu, B., Romita, Managementul si gestiunea clasei de elevi, Iasi, Polirom, 2000
- Geissler, E., Mijloace de educatie, Bucuresti, EDP, 1977
- Paun, E., Sociopedagogie scolara, Bucuresti, EDP, 1982
- Raducu, A., Indrumator – elemente de educatie religioasa pentru invatamantul prescolar, Bacau, Ed. Grafika Print, 1999
- Sponville – Comte, A, Mic tratat al marilor virtuti, Bucuresti, Editura Univers, 1998

PEDAGOGIE SI ELEMENTE DE PSIHOLOGIE

Programa pentru obtinerea gradului didactic II in invatamant -educatoare-

A. PREZENTARE GENERALA. COMPETENTE CHEIE

1. Programa de pedagogie pentru obtinerea gradului didactic II in invatamant – educatoare, reprezinta o componenta esentiala a curriculum-ului destinat formarii continue a educatoarelor, institutorilor cu pregatire medie si universitara (de scurta durata) care lucreaza in invatamantul prescolar.
2. Conceptia si principiile care stau la baza realizarii ei sunt:
  - a. continuitate*, reflectata in obiectivele si continuturile stabilite asigurandu-se atat integrarea pregatirii initiale din perioada studiilor liceale cat si formarea / dezvoltarea pentru cariera didactica (gradul didactic I);
  - b. coerenta*, conferita de organizarea si articularea modular-tematica a obiectivelor ariilor de continut si referintelor bibliografice orientate spre a elimina repetitiile, interferentele si contradictiile conceptual-metodologice ale diferitelor abordari respectand insa legitimitatea variatelor puncte de vedere;
  - c. adecvarea*, asigurata prin corelarea si armonizarea obiectivelor si a continuturilor dezvoltate cu directiile si programele de reforma educationala (invatamant preprimar) aflate in desfasurare in Romania;
  - d. dezvoltarea si inovarea*, satisfacute prin introducerea unor noi teme destinate sa initieze candidatii in ceea ce semnifica astazi achizitie moderna, pozitiva in domeniul de referinta psihopedagogic, sa sensibilizeze cadrele didactice, educatoare, la problematica tendintelor de inovare a teoriei si a practicii educationale pe plan national si international;
3. Domeniile si unitatile de competenta cheie, precum si nivelurile de performanta vizate de examenul pentru obtinerea gradului didactic II la disciplina pedagogie - elemente de psihologie sunt, in principal urmatoarele:

- 3.1. stapanirea si utilizarea adecvata si argumentata a conceptelor, teoriilor, orientarilor si tendintelor stiintifice specifice fiecarei arii tematice stabilite in programa;*
- 3.2. stapanirea optima a capacitatilor de proiectare, conducere si evaluare a activitatilor formativ-educative in gradinita;*
- 3.3. manifestarea unei conduite psihopedagogice optim creative in domeniul organizarii experientelor de instruire si invatare, al interpretarii fenomenelor si proceselor educationale din gradinita, al solutionarii dificultatilor de transpunere in practica educationala a teoriilor si modelelor psihopedagogice de referinta;*
- 3.4. manifestarea unor atitudini si motivatii pozitive fata de evolutia personalitatii copiilor, asigurand astfel sanse de acces, de reusita si integrare sociala pentru toti copiii .*
4. Comparativ cu vechea programa de obtinere a gradului didactic II, prezentul corp de teme aduce unele ameliorari. Acestea constau in :
- a) restructurarea unor elemente in continutul temelor, inclusiv introducerea unor concepte noi;
  - b) introducerea de noi teme (de exemplu, teme vizind sistemul institutional, managementul activitatilor formativ-educative);
  - c) prezentarea unei bibliografii generale si tematice nerestrictive, continand documente legislative si cu rol reglator in invatamant, cursuri si monografii, precum si dictionare, de natura sa dezvolte bibliografia atasata fiecarei teme; ea va fi consultata corespunzator solicitarilor din subtematica prezentata.

B. TEME PENTRU STUDIUL INDIVIDUAL, CURSURI, SEMINARII SI APLICATII

I. Problematica educatiei si invatamantului in societatea contemporana. Inovatie si reforma in scoala romaneasca – invatamantul preprimar

II. Educabilitatea. Factorii devenirii fiintei umane

III. Structura si dinamica personalitatii copilului prescolar

IV. Problematica sistemului institutional de invatamant si a procesului educativ in invatamantul pre-primar

V. Finalitatile educatiei. Ideal, scopuri, obiective

VI. Invatarea in gradinita. Orientari contemporane in teoria si practica invatarii in gradinita

VII. Probleme teoretice si practice ale curriculumului. Reforma curriculumului in invatamantul pre-primar romanesc

VIII. Strategii formativ – educative specifice invatamantului prescolar

IX. Moduri si forme de organizare a activitatii formativ-educative din gradinita

X. Evaluarea eficientei activitatii formativ – educative in gradinita de copii

XI. Proiectarea pedagogica a activitatilor formativ-educative. Moduri si forme de organizare a activitatilor formativ - educative

XII. Specificul dimensiunilor educatiei in prescolaritate: educatia moral – civica si religioasa

XIII. Relatii si interactiuni educationale in gradinita

XIV. Personalitatea educatoarei

B. BIBLIOGRAFIE GENERALA

- Legea invatamantului nr.84/1995, republicata in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, nr.606, 10 decembrie 1999.
- Legea privind Statutul personalului didactic nr.128/1997. Monitorul Oficial al Romaniei, partea I, nr.158.

- MEN, Curriculum National. Planuri - cadru de invatamant pentru invatamantul preuniversitar (coord.D.Georgescu, M. Cerchez, M. Singer, L. Preoteasa), Bucuresti, Editura Corint,1999.
- CERGHIT, I.,VLASCEANU,L.Curs de pedagogie,Bucuresti 1988.
- COSMOVICI,A., IACOB,L.(coord.), Psihologie scolara, Iasi, .Editura Polirom,1998.
- CUCOS,C.(coord), Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si grade didactice, Iasi, Polirom,1998.
- IUCU,B.,ROMITA, Managementul si gestiunea clasei de elevi – fundamente teoretico-metodologice, Iasi, Polirom, 2000.
- IONESCU,M., RADU,I.(coord), Didactica moderna, Cluj-Napoca, Dacia, 1995.
- JINGA,I. ,ISTRATE,E.(coord), Manual de pedagogie, Bucuresti, Editura All,1998.
- NEACSU,I., Instruire si invatare, Bucuresti, EDP,1999.
- NECULAU.A.,COZMA,T.,(coord),Psihopedagogie pentru examenul de definitivat si gradul II,Iasi,Editura S.Haret,1999.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, - Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- POPESCU, E., MATEIAS, A., BARBU, H., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995
- RADUCU, A., Indrumator – elemente de educatie religioasa pentru invatamantul prescolar, Bacau, Editura Grafika Print, 1999
- CRISTEA,S.,Dictionar de termeni pedagogici,Bucuresti,EDP,1998.
- SCHIOPU,U.(coord),Dictionar de psihologie,Bucuresti,Editura Babel,1997.

C. ANALITICA TEMELOR

1. Problematika educatiei si invatamantului in societatea contemporana.

Inovatie si reforma in scoala romaneasca – invatamantul preprimar

- 1). Educatia si provocarile lumii contemporane: criza mondiala a educatiei, procese de tranzitie, solutii generale si specifice.
- 2). Educatia si dezvoltarea durabila a societatii intre exigentele prezentului si cele ale viitorului. Dinamica relatiei educatie de baza/educatie permanenta/auto educatie.
- 3). Inovatie si reforma in invatamantul primar romanesc-finalitati, tendinte, politici si practici educationale (implicarea parintilor si a comunitatii in viata scolii). Managementul schimbarilor in invatamant.
- 4). Alternative la invatamantul pre-primar din Romania: Waldorf, Step by Step, Montessori.
- 5). Generalizarea invatamantului pre-primar. Implicatiile psihopedagogice ale generalizarii invatamantului pre-primar

BIBLIOGRAFIE

- Agentia Nationala Socrates, Combaterea esecului scolar: o provocare pentru constructia europeana, Bucuresti, Editura Alternative, 1996.
- BARZEA, C., Arta si stiinta educatiei Bucuresti, EDP, 1995
- BARZEA, C., (coord), Reforma invatamantului in Romania: conditii si perspective, Bucuresti, Institutul de Stiinte ale Educatiei, 1993.
- BOTKIN, J., W., ELMANDJRA, M., MALITA, M., Orizontul fara limite al invatarii, Bucuresti Editura Politica, 1981.
- CRISTEA, S., Fundamentele pedagogice ale reformei invatamantului, EDP, 1994.
- MARGA, A., Educatia in tranzitie, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999.
- MIROIU, A., (coord), Invatamantul romanesc azi. Studii de diagnoza, Iasi, Editura Polirom 1998

- NEACSU,I.,(coord.), Scoala romaneasca in pragul mileniului III, Bucuresti, Editura Paideia,1997.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- PAUN, E., Educatia si dezvoltarea sociala in domenii ale pedagogiei(coord, S.,STANCIU) Bucuresti EDP,1983.
- Xxx Problematika reformei, Revista de pedagogie,nr.1-2/1993.
- STANCIU,I.,GH. Scoala si doctrinele pedagogice in secolul XX, Bucuresti EDP, 1995.
- TOMAS,J., Marile probleme ale educatiei in lume, Bucuresti, EDP,1977.
- VAIDEANU,G.,Educatia la frontiera dintre milenii, Bucuresti Editura Politica,1988.
- VAIDEANU,G., UNESCO-50-EDUCATIE, Bucuresti, EDP, 1996.
- VLASCEANU,L., Decizii si inovatie in invatamant, Bucuresti, EDP,1979.
- xxx Curriculum National. Cadru de referinta, MEN - CNC, Bucuresti, Editura Corint, 1998.
- xxx Programe scolare pentru invatamantul primar, MEN-CNC, Corint, 1998.
- xxx Planuri-Cadru de invatamant pentru invatamantul preuniversitar, MEN, Editura Corint, Bucuresti,1999.

II. Educabilitatea. Factorii devenirii fiintei umane

- 1). Conceptul de educabilitate.
- 2). Teorii privind educabilitatea:teorie eriditarista,teoria ambientalista,teoria dublei determinari-esenta (mecanisme),limite.
- 3). Ereditate-premisa naturala a dezvoltarii psihoindividuale a copiilor in gradinita.
- 4). Mediul-cadrul sociouman al dezvoltarii psihoindividuale
- 5). Educatia-factor determinant al dezvoltarii psihoindividuale.
- 6). Specificul influentelor educative si ale mediului la copilul prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Antonesei,L.,Paideia. Fundamentele culturale ale educatiei, Iasi, Editura Polirom,1996.
- Birch,A.,Hayward,Sh., Diferente interindividuale, Bucuresti, Editura Tehnica,1999.
- Golu,P., Invatare si dezvoltare, Bucuresti, Editura Stiintifica si Enciclopedica,1985.
- Dima, S., coord., Copilaria – fundament al personalitatii; cunoastere – explorare – educare, culegere editata de Revista Invatamantului Prescolar, Bucuresti, 1997
- Larmat,J.,Genetica inteligentei, Bucuresti, Editura, Stiintifica si Enciclopedica,1977.
- Macovei,E., Educabilitatea (in Pedagogie) Bucuresti, EDP,R.A., 1997.
- Monteil,J-M., Educatie si formare, Iasi Editura Polirom,1997.
- Negret,I., Educabilitatea (in Manual de pedagogie)(coord.,I.Jinga,;E.,Istrate), Bucuresti Editura All, 1998.
- Oancea Ursu,Gh., Ereditatea si mediul in formarea personalitatii, Timisoara, Editura Facla,1985.
- Paun,E., Educabilitatea (in Curs de pedagogie), (coord I.,Cerghit.;L.,Vlasceanu), Bucuresti Universitatea Bucuresti ,1988.
- Piaget,J., Biologie si educatie, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1975.
- Todoran,D., Individualitate si educatie, Bucuresti, EDP, 1974

III . Structura si dinamica personalitatii copilului prescolar

1). Conceptul de personalitate:

- Modele de abordare a personalitatii - modelul trasaturilor, modelul factorial, modelul umanist s.a;
- Structura personalitatii - temperament, aptitudini, caracter. Unitatea si dinamica lor. Perspective noi in abordarea structurii personalitatii.

2). Caracteristicile dezvoltarii psiho-fizice a copilului prescolar.

3). Dimensiunea creativa a personalitatii. Formare, dezvoltare, exprimare, afirmare in plen individual si social a copilului in gradinita.

4). Metode si tehnici de cunoastere a personalitatii copilului prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Allport,G.,Structura si dezvoltarea personalitatii, Bucuresti, EDP, 1981.
- Badea, E., Caracterizarea dinamica a copilului si a adolescentului de la 3 la 18 ani, cu aplicatii la fisa scolara, Bucuresti, EDP, 1993.
- Cosmovici,A.; Iacob,L., Psihologie scolara, Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Cretu,C., Psihopedagogia succesului, Iasi, Editura Polirom,1997.
- Davitz,G.;Ball,S., Psihologia procesului educational, Bucuresti, EDP, 1978.
- Mitrofan, N., Testarea psihologica a copilului mic, Bucuresti, editura Press Mihaela SRL, 1997
- Oprescu,V., Fundamentele psihologice ale pregatirii si formarii didactice, Craiova, Editura Universitaria,1996.
- Pavelcu,V., Cunoasterea de sine si cunoasterea personalitatii, Bucuresti,EDP,1982.
- Popescu-Neveanu, P.;Zlate,M.,Cretu,T.,(sub redactie) Psihologia scolara Bucuresti Tipografia Universitatii Bucuresti, 1987.
- Raducu, A., Reprezentările copiilor de 6 – 7 ani despre scoala, Bacau, Editura Tudor, 1998
- Stoica,A.Creativitatea elevilor - posibilitati de cunoastere si educare, Bucuresti, EDP, 1983.
- Schiopu,U., Verza,E.,Psihologia varstelor. Ciclurile vietii,Bucuresti,EDP,1995.
- Zlate,M., Fundamentele psihologiei, Bucuresti Editura XXI,1994.
- Zlate,M., Eul si personalitatea ,Bucuresti,Editura”Trei”,1997.

IV. Problematika sistemului institutional de invatamant si a procesului educativ in invatamantul pre-primar

- 1). Sistemul de invatamant - concept, functii, structura, tendinte de evolutie.
- 2). Procesul educativ din gradinita - concept, functii, structura. Dimensiuni generale (functionala, structurala, operationala). Caracteristici generale (interactiunea educatoare - copii, interdependenta informativ - formativ, reglarea - autoreglarea). Specificul abordarii sistemice si comunicationale in invatamantul pre-primar.
- 3). Interdependenta formal – nonformal - informal la nivelul procesului educativ din gradinita
- 4). Normativitate in procesul educativ din gradinita. Sistemul principiilor didactice. Fundamentare si relevanta pentru invatamantul pre-primar, practica, aplicatii.

BIBLIOGRAFIE

- Agentia Nationala Socrates, Fise descriptive ale sistemelor educative ale statelor membre in Comunitatea Europeana (in Combaterea esecului scolar o provocare pentru constructia europeana) Bucuresti, Editura Alternative,1996
- Calin,M., Procesul instructiv – educativ - subsistem pedagogic. Perspectiva sistematic structurala si functionala (in Procesul instructiv-educativ. Instruirea scolara. Analiza multireferentiala)Bucuresti,EDP,1995
- Cerghit,I., Procesul de invatamant - cadrul principal de instruire si educare a elevilor. Abordarea sistematica a procesului de invatamant (in Sinteze pe teme de didactica moderna). Culegere editata de revista "Tribuna scolii", Bucuresti, 1986, (coord. Radu, I.T.)
- Cristea,S., Formele educatiei. Sistemul de educatie, in pedagogie, volumul I Pitesti, Editura Hardiscom,1997
- Cucos,C., Normativitatea activitatii didactice (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom,1996.
- Ministerul Invatamantului, Invatamantul din alte tari,Bucuresti,1990.
- Nicola,I., Procesul de invatamant(in Pedagogie),Bucuresti,EDP,1994.

- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Paun,E., Scoala-abordare socio pedagogica, Iasi Editura Polirom, 1999.
- Vaideanu,G., Educatia la frontiera dintre milenii, Bucuresti Editura Politica,1988

V. Finalitatile educatiei. Ideal, scopuri, obiective

- 1). Definirea si analiza conceptelor: finalitate, ideal, scop, obiectiv, sarcina, profilul educational al copilului prescolar.
- 2). Taxonomia finalitatilor. Criterii si sisteme de referinta in clasificare: macro - micro (finalitati de sistem - finalitati de proces); grad de generalitate (obiective generale specifice / intermediare; obiective - cadru, obiective de referinta; concrete / operationale); continut psihologic (obiective cognitive afective psihomotorii) competente generale si specifice; temporalitate; masurabilitate s.a.
- 3). Operationalizarea obiectivelor educationale. Concept, model, relevanta practica, limite. Aplicatii pentru principalele tipuri de activitati.

BIBLIOGRAFIE

- Calin.M., Scopurile procesului instructiv-educativ. Perspectiva axiologica si paraxiologica (in Procesul instructiv-educativ). Instruire scolara. Analiza multireferentiala, Bucuresti, EDP, 1995
- Cerghit.I., (coordonator), Perfectionarea lectiei in scoala moderna, Bucuresti, EDP, 1983
- Cristea, S., Finalitatile educatiei (in Pedagogie), vol.I, Pitesti, Editura Hrdiscom,1996
- Cristea.S., Obiectivele pedagogice ale procesului de invatamant (in Pedagogie), vol.2. Pitesti, Editura Hardiscom,1997.
- Cucos.C., Finalitatile educatiei (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom, 1996
- De Landsheere, V.,De Landsheere, G., Definirea obiectivelor educatiei, Bucuresti, EDP, 1979

- Dimitriu. E., Finalitatile educatiei (in Probleme fundamentale ale educatiei, coord.D.Todoran), Bucuresti, EDP, 1982.
- Gagne.R.,Briggs,L.J., Principii de design al instruirii, Bucuresti, EDP,1977.
- Neacsu,I. Finalitatile educatiei (in Curs de pedagogie coord. I,Cerghit, L.Vlasceanu) Universitatea Bucuresti,1988.
- Nicola. I., Finalitatile actiunii educationale. Proiectarea educationala, in Pedagogie, Bucuresti, EDP.1994
- Potolea.D., Scopuri si obiective ale procesului didactic in Sinteze pe teme de didactica Moderna (coord.I.T.Radu). Culegere metodica editata de “Tribuna Scolii”, Bucuresti, 1996.
- Potolea.D., Teoria si metodologia obiectivelor educationale (in Curs de pedagogie coord.I.Cerghit, L.Vlasceanu), Universitatea Bucuresti, 1988.
- Raducu, A., Baterie de obiective operationale pentru invatamantul prescolar, MEN, 1999.

VI. Invatarea in gradinita. Orientari contemporane in teoria si practica invatarii in gradinita

- 1). Conceptul de invatare in gradinita. Mecanisme si procesualitate. Forme, tipuri si niveluri de invatare. Teorii ale invatarii (B.F.Skinner, J,Piaget, L.S.Vagotski, J.Bruner, D.P.Ausubel, Gagne, s.a.).
- 2). Conditii interne ale invatarii in gradinita: procesele cognitive, afective, volitive : motivatia - geneza, dinamica, forme, structuri motivational - atitudinale. Legea optimului motivational.
- 3). Conditii externe ale invatarii in gradinita: statutul educatoarei, mediul gradinitei si al grupei, mediul socio-familial, factori ergonomici si de igiena ai invatarii s.a.
- 4). Interdependenta dintre conditiile interne si externe ale invatarii. Valorificare si optimizare.
- 5). Specificul invatarii la copilul prescolar.

BIBLIOGRAFIE

- Ausubel,D., Robinson,R. Invatarea in scoala. O introducere in psihologia pedagogica, Bucuresti, EDP, 1981.
- Cosmivici.A.(coord.A.Neculau,T,Cozma), Invatarea scolara (in Psihopedagogia pentru examenul de definitivare si gradul I), Iasi Editura Spiru Haret,1994.
- Gagne,R.,”Conditiiile invatarii”, EDP,Bucuresti,1975.
- Golu,P., Verza,E.,Zlate,M.”Psihologia copilului”, Manual pentru scoli normale, EDP, Bucuresti,1993.
- Golu,P., Invatare si dezvoltare, Bucuresti, ESE, 1985.
- Kulcsar,T., Factorii psihologici ai reusitei scolare, Bucuresti, EDP,1978.
- Jinga,I.,Negret,I., Invatarea eficienta, Bucuresti, Editura Aldin,1999.
- Miclea,M.,Psihologia cognitiva, Cluj-Napoca, Editura Gloria,1994.
- Miclea,M., Invatarea scolara si psihologia cognitiva, in Educatia si dinamica ei, (coord.M.Ionescu), Bucuresti, Editura Tribuna Invatamantului,1998.
- Neacsu,I., Metode si tehnici moderne de invatare eficienta, Bucuresti, Editura Militara,1990.
- Neacsu,I., Instruire si invatare, Bucuresti, EDP,1999.
- NICULESCU, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., si colab, Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995
- Verza, E., Schiopu, U.,Psihologia varstelor, Bucuresti, EDP, 1995.

VII. Probleme teoretice si practice ale curriculumului

Reforma curriculumului in invatamantul pre-primar romanesc

- 1). Analiza conceptelor: curriculum, arie curriculara, ciclu curricular , continut al invatamantului, activitate.
- 2). Relatia obiective - continuturi, metode de predare – invatare - evaluare.
- 3). Factori determinanti si surse generatoare in elaborarea curriculumului.
- 4). Tipuri de curriculum: core curriculum (de baza, trunchi comun); analiza raporturilor obligatoriu-optional; formal-nonformal; national-local.
- 5). Orientari si practici noi in organizarea curriculumului: interdisciplinaritate, organizare modulara, organizare de tip integrat, curriculum diferentiat si personalizat.
- 6). Documentele curriculare: planul-cadru, programe prescolare, materialele - suport (ghiduri, portofolii, culegeri, etc.). Metodologia aplicarii lor in gradinita.

BIBLIOGRAFIE

- Cretu,C.,Curriculum diferentiat si personalizat, Iasi , Editura Polirom,1998.
- Cretu,C., Conceptul de curriculum (etimologie, evolutii semantice ale conceptului de curriculum, definitii, componentele curriculumului, tipuri de curriculum), (in Psihopedagogie pentru examenele de definitivare si grade didactice, coord. C, Cucos), Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Cristea,S., Proiectarea curriculara (in Pedagogia), vol.2, Pitesti, Editura Hardiscom,1997.
- Crisan,Al.(coord.), Curriculum scolar. Ghid metodologic, Bucuresti, M.E.I.-I.S.E., 1996.
- Cucos,C., Delimitari conceptuale: continut al invatamantului si curriculum (in Pedagogie), Iasi, Editura Polirom,1996.
- Curriculum si dezvoltare curriculara, Revista de pedagogie, nr.3-4/1994.
- D’Hainaut,L.,(coord.), Programe de invatamant si educatia permanenta, Bucuresti, EDP,1981
- Jinga,I., Negret,I., Invatarea eficienta, Bucuresti, Editura Aldin,1999.

- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Potolea, D., Teoria si metodologia obiectivelor educationale, (in Curs de pedagogie-coord: I.Cerghit, L. Vlasceanu), Bucuresti, Universitatea Bucuresti, 1988.
- Programa instructiv-educativa pentru invatamantul preprimar, MEN, Bucuresti 2000
- Stanciu, M., Reforma continuturilor invatamantului. Cadru metodologic, Iasi, Editura Polirom, 1999.
- Ungureanu, D., Teoria curriculumului, Timisoara Editura Mirton, 1999.

VIII. Strategii formativ – educative specifice invatamantului prescolar

- 1). Delimitari conceptuale: metodologie, tehnologie, strategie, metoda, procedeu, mijloc. Analiza interdependentelor. Rolul integrator al strategiilor didactice.
- 2). Sistemul metodelor de instruire. Clasificare si caracteristicile principalelor grupe de metode. Specificul metodelor de instruire pentru invatamantul pre-primar.
- 3). Descrierea metodelor de instruire. Fundamente si posibilitati de aplicare eficienta, activizatoare, creativa.
- 4). Mijloace didactice si suporturi tehnice de instruire: rol, functii, valente formative.
- 5). Instruirea asistata de calculator - directie strategica in perfectionarea metodologiei si tehnologiei instruirii (aplicatii in domeniul prescolar).

BIBLIOGRAFIE

- Cerghit, I., Metode de invatamant, Ed a II-a, Bucuresti, EDP, 1980.
- Cerghit, I., Neacsu, I., Metodologia activitatii didactice, in Didactica-coord. D. Salade , Bucuresti, EDP, 1982.
- Cretu, C., Instruirea asistata de calculator. Experiente si perspective, (in Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si gradul II coord. A. Neculau, T. Cozma), Iasi, Editura Spiru Haret, 1994.
- Elinov, S., K., trad., Dumitrana Magdalena, Didactica prescolara, Bucuresti, Ed., V&I Integral, 1998

- Ionescu, M., Chis, V., Metodologia activitatii didactice, (in Didactica moderna coord. M. Ionescu, I. Radu), Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1995.
- Moise, C., Metode de invatamant, (in Psihopedagogia pentru examenele de definitivare si grade didactice - coord. C. Cucos), Iasi, Editura Polirom, 1998.
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP., 1995

IX. MODURI SI FORME DE ORGANIZARE A ACTIVITATII FORMATIV – EDUCATIVE IN GRADINITA

- 1). Jocul – dominanta a varstei prescolare, metoda si mijloc de formare si dezvoltare a personalitatii copilului prescolar
- 2). Jocul – tipologie, structura, functionalitate, specificitate, relevanta pentru invatamantul prescolar
- 3). Relatie dintre joc – invatare – creatie si diferitele activitati si forme de organizare a activitatilor in gradinita (activitatile comune, activitatile la alegere)
- 4). Diferentiere si individualizare procesului formativ in cadrul jocurilor si a activitatilor la alegere

BIBLIOGRAFIE:

- Cerghit, I., Metode de invatamant, Ed a II-a, Bucuresti, EDP, 1980.
- Cerghit, I., Neacsu, I., Metodologia activitatii didactice, in Didactica-coord. D. Salade, Bucuresti, EDP, 1982.
- Cretu, C., Instruirea asistata de calculator. Experiente si perspective, (in Psihopedagogie pentru examenul de definitivare si gradul II coord. A. Neculau, T. Cozma), Iasi, Editura Spiru Haret, 1994.
- Elinov, S., K., trad., Dumitrana Magdalena, Didactica prescolara, Bucuresti, Ed., V&I, Integral, 1998

- Fumarel, S., Sovar, R., Vrasmas, E., Educatia timpurie a copiilor in varsta de 0 – 7 ani, Bucuresti, UNICEF, Editua Alternative, 1995
- Ionescu,M.,Chis,V., Metodologia activitatii didactice, (in Didactica moderna coord.M.Ionescu,I.Radu),Cluj-Napoca,Editura Dacia ,1995.
- Iucu, B. Romita, Managementul si gestiunea clasei de elevi, Iasi, Polirom, 2000
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, sinteze, Bucuresti, Editura ProHumanitate, Bucuresti, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP., 1995

X. Evaluarea eficientei activitatii formativ – educative in gradinita de copii

- 1). Definirea si analiza conceptului de evaluare. Masurarea-aprecierea-decizia. Integrarea evaluarii in activitatile formativ-educative din gradinita.
- 2). Functiile evaluarii: de informare, motivationala, de control, diagnoza, selectie si certificare, prognoza, reglare-autoreglare.
- 3). Forme / tipuri de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar.
- 4). Metode si tehnici de evaluare a rezultatelor si a progreselor copilului prescolar
- 5). Factori perturbatori si erori in evaluarea din gradinita. Modalitati de corectare.
- 6). Metodologia proiectarii, elaborarii , aplicarii si interpretarii probelor evaluative

BIBLIOGRAFIE

- Cucos, S., Probleme de docimologie didactica, in Psihopedagogia pentru examenele de definitivare si gradele didactice (coord.C.Cucos), Iasi, Editura Polirom,1998.
- De Lansheere,G., Evaluarea continua a elevilor si examenele, Bucuresti, EDP,1975.
- Fumarel, S., Sovar, R., Vrasmas, E., Educatia timpurie a copiilor in varsta de 0 – 7 ani, Bucuresti, UNICEF, Editua Alternative, 1995
- Jinga.I.,Petrescu,A., Evaluarea performantei scolare, Bucuresti, Editura Delfin,1996.

- Neacsu,I., Stoica,A., (coord.), Ghid general de evaluare si examinare, MEN, Bucuresti, Editura Aramis, 1996.
- MEN, Reforma sistemului de evaluare si examinare, Bucuresti, Editura Scoala Romaneasca, 1998.
- Niculescu, R., Pedagogie prescolara, Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- Radu,I.T., Evaluarea rezultatelor scolare , in Sinteze pe teme de didactica moderna, Bucuresti,Tribuna Invatamantului,1981.

XI. Proiectarea pedagogica a activitatilor formativ-educative. Moduri si forme de organizare a activitatilor formativ - educative

- 1). Conceptul de proiectare pedagogica. Functiile proiectarii pedagogice : anticipare, orientare, organizare,dirijare,reglare-autoreglare,decizie, inovare.
- 2). Etapele proiectarii pedagogice : definirea obiectivelor si a sistemului de referinta spatiotemporal, determinarea continuturilor; stabilirea strategiei optime de actiune; stabilirea criteriilor si a instrumentelor de evaluare.
- 3). Niveluri ale proiectarii pedagogice. Finalizarea proiectarii pedagogice :
  - 3.1. Proiecte elaborate pe: ciclul, an, semestru de invatamant; saptamana, activitate;
  - 3.2. Proiecte elaborate pe: arii curriculare, activitate, tema, subiect.
- 4). Unitate si diversitate in proiectarea activitatilor de formativ-educative. Modele de proiectare a activitatilor formativ- educative.
- 5). Grile de evaluare . Criterii de autoevaluare ale activitatilor.

BIBLIOGRAFIE

- Buzas,,L., Activitatea didactica pe grupe, Bucuresti, EDP, 1976.
- Cerghet,I.,(coord.). Perfectionarea lectiei in scoala moderna Bucuresti, Edp, 1983.
- Gagne',R.M., Briggs,L.J., Principii de design al instruirii, Bucuresti, EDP,1977.
- Ionescu,M., Clasic si modern in organizarea lectiei , Cluj-Napoca Editura Dacia,1982.
- Ionescu,M.,Lectia intre proiect si realizare Cluj-Napoca Editura Dacia,1982.

- Jinga ,I.,Negret,I., Invatarea eficienta Bucuresti, Editura Aldiri,1999.
- Joita, E., Eficienta instruirii, Bucuresti,EDP, 1999
- Neacsu,I., Instruire si invatare, Bucuresti,EDP,1999.
- Niculescu, R., M., Pedagogie prescolara, Bucuresti, Editura ProHumanitate, 1999
- Popescu, E., & colab., Pedagogie prescolara, Bucuresti, EDP, 1995

XII. SPECIFICUL DIMENSIUNILOR EDUCATIEI IN PRESCOLARITATE: EDUCATIA MORAL-CIVICA si RELIOGIOASA

- 1). Reperete intemeierii educatiei morale: reperul subiectiv (psihologic) / reperul obiectiv (reperul axiologic – normativ)
- 2). Educatia morala – institutii sociale: determinisme si conexiuni
- 3). Limbajul moral: specificitate psihopedagogica; implicatii in activitatea instructiv-educativa din gradinita
- 4). Comportamentul moral: definitie, forme de exprimare, caracteristici.
- 5). Autoeducatia morala – parte constitutiva a educatiei morale: semnificatii, forme surse si componente structural functionale
- 6). Finalitatile, strategiile si formele de evaluare ale educatiei moral – civice si religioase in gradinita

BIBLIOGRAFIE:

- Allport, G., W., Structura si dezvoltarea personalitatii, Bucuresti, EDP, 1983
- Calin, C., M., Educatia morala in viziunea lui Piaget si a discipolului sau Kohlberg, in Revista de psihologie, serie noua, 1-2 / 1997, Tomul 43
- Calin, C., M., Valorile, dezvoltarea morala si educatia, in Revista Invatamantul Primar, nr.4 / 1996 si 1-2 / 1997
- Calin, C., M., Teoria educatiei. Fundamentarea epistemica si metodologica a actiunii educative, Bucuresti, Editura ALL, 1996
- Cucos, Constantin, Axiologie si educatie, Bucuresti, EDP, Bucuresti, 1994

- Cucos, Constantin, Educatia religioasa, Iasi, Editura Polirom, 1999
- Dewey, J., Democratie si educatie, Bucuresti, EDP, 1972
- Iucu, B., Romita, Managementul si gestiunea clasei de elevi, Iasi, Polirom, 2000
- Geissler, E., Mijloace de educatie, Bucuresti, EDP, 1977
- Paun, E., Sociopedagogie scolara, Bucuresti, EDP, 1982
- Raducu, A., Indrumator – elemente de educatie religioasa pentru invatamantul prescolar, Bacau, Ed. Grafika Print, 1999
- Sponville – Comte, A, Mic tratat al marilor virtuti, Bucuresti, Editura Univers, 1998

XIII. Relatii si interactiuni educationale in gradinita

- 1). Definirea si analiza conceptului de relatie educationala
- 2). Relatii si interactiuni educationale in gradinita: relatii de intercunoastere, relatii de intercomunicare, relatii socio - afective preferentiale, relatii de influentare
- 3). Caracteristicile demersului de "influenta educationala" in invatamantul pre-primar
- 4). Implicarea sociala si personalitatea copilului: complianta comportamentala in grupa
- 5). Atractia interpersonală in gradinita
- 6). Comunicarea interpersonală
- 7). Climat educational in gradinita

BIBLIOGRAFIE

- Calin, C.,M., Relatia educativa in cadrul procesului de instruire a elevului (dimensiuni), in Revista de Pedagogie, Nr.3 / 1991.
- Calin, C., M., Teoria educatiei. Fundamentarea epistemica si metodologica a actiunii educative, Bucuresti, Editura ALL, 1996.
- Dragan,I.,Ozunu, D.,Tomsa,Gh., (coord.), Dictionar de orientare scolara si profesionala, Bucuresti, Editura Afeliu,1996.
- Geissler,E., Mijloace de educatie , Bucuresti, EDP,1977.

- Holban,I., (coord.), Cunoasterea elevului. O sinteza a metodelor, Bucuresti, EDP.,1978.
- Iucu,R., Managementul clasei de elevi, Bucuresti, Editura D.Bolintineanu, 1999.
- Iucu,R.,Managementul si gestiunea clasei , Iasi, Editura Polirom, 2000.
- Paun,E., Clasa de elevi ca grup educational, (in Sociopedagogie scolara , Bucuresti) , EDP, 1982.
- Paun,E., Scoala - abordare sociopedagogica, Iasi,Editura Polirom,1999.
- Salade,D., Dimensiunile educatiei , Bucuresti, EDP,1997.
- Toma,S., Profesorul ,factor de decizie, Bucuresti, Editura Tehnica,1994.
- Tomsa,Gh., Consilierea si orientarea in scoala, Bucuresti, Casa de Editura si Presa, Viata Romaneasca,1999.
- Tomsa,Gh.,Orientarea si dezvoltarea carierei la elevi, Bucuresti Casa de Editura si Presa, Viata Romaneasca,1999.
- Zlate,M.,Zlate,C., Cunoasterea si activarea grupurilor scolare, Bucuresti, Editura Politica, 1982.

XIV. Personalitatea educatoarei

- 1). Structura personalitatii cadrului didactic: personalitatea de baza, campul psihopedagogic, reprezentarile psihopedagogice, credintele - convingerile psihopedagogice, personalitatea cristalizata, stil educational;
- 2). Statute si roluri ale cadrului didactic-educatoarei: planificare, organizare, control, indrumare, evaluare, monitorizare, consiliere, decizie
- 3). Recrutarea, selectia si formarea cadrelor didactice- educatoare;
- 4). Cariera didactica in Romania – educatoarea si realitatea socio-educationala
- 5). Deontologia pedagogica;

BIBLIOGRAFIE:

- Dragu, A., Structura personalitatii profesorului, Bucuresti, EDP.1996.
- Ionescu,M.,Chis,V., Strategii de predare - invatare in concordanta cu scopurile didactice, (in Sinteze pe teme de didactica moderna), Bucuresti, Tribuna Invatamantului,1986.
- Iucu,R., Managementul clasei de elevi – gestionarea situatiilor de criza educationala, Bucuresti, Editura Bolintineanu, 1999.
- Marcu,S.(coord.), Competenta didactica-perspectiva psihologiei, Bucuresti, Editura All,1999.
- Mitrofan,N.,Aptitudinea pedagogica, Bucuresti,Editura Academiei ,1982.
- Neacsu,I., Instruire si invatare, Bucuresti, EDP,1999.
- Potolea,D., Profesorul si strategiile conducerii invatarii, (in vol.Structuri,strategii si performante in invatamant coord.I.Jinga,L.Vlasceanu), Bucuresti, Editura Academiei, 1989.
- Soitu,L., Pedagogia comunicarii,Bucuresti,EDP,1997.
- Toma,S., Profesorul ,factor de decizie, Bucuresti, Editura Tehnica,1994.
- Tomsa,Gh., Consilierea si orientarea in scoala, Bucuresti, Casa de Editura si Presa, Viata Romaneasca,1999.
- Zlate,M.,Zlate,C., Cunoasterea si activarea grupurilor scolare, Bucuresti, Editura Politica, 1982.